

मानव अधिकार र अविभेद सम्बन्धी अनुशिक्षण

‘विद्यमान कानुनी संरचनासँग जोडेर न्यायमा पहुँचका लागि भूमिका खोज्न आग्रह’

विद्यमान कानुनी संरचनासँग जोडेर न्यायमा पहुँचका लागि आफ्नो भूमिका खोज्न स्थानीयस्तरका मुख्य अभियन्ता र अभिकर्तालाई नेपाल राष्ट्रिय दलित समाज कल्याण संघ सिरहाले सखुवानन्कारकट्टि गाउँपालिका-३ मा मानव अधिकार र अविभेद सम्बन्धी तीन दिवसीय तालिम सञ्चालन गरेको छ ।

साम्रा आवाज परियोजना मार्फत स्थानीयस्तरका मुख्य अभियन्ता र अभिकर्ता परिचालनका लागि मानव

अधिकार र अविभेद सम्बन्धी ३ दिने तालिम आयोजना गरिएको हो । असोज २१ गतेदेखि सुरु भएको तालिम शुक्रबार सम्पन्न गरिएको छ ।

स्थानिय स्तरमा मानवअधिकार अभियन्ता, संरक्षक, महिला समूहसहित युवा क्लबका नेतृत्वमा रहि आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्दै आएका व्यक्तिहरू सहभागी तीन दिवसीय तालिमबाट सामाजिक, राजनितिक तथा आर्थिक जीवन लगायत प्रभावित व्यक्तिको न्यायमा पहुँच स्थापनार्थ साथै

सम्बर्धनात्मक तथा सकारात्मक नेतृत्व प्रदान गर्नका लागि क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको कार्यक्रम संयोजक जयराम विश्वकर्मा ले जानकारी दिए ।

उनले समुदायमा रहेका नेतृत्वदायी व्यक्तिहरूको मानव अधिकार तथा अविभेद सम्बन्धी ज्ञानमा वृद्धि हुनका साथै तालिमका सहभागीहरूले आफ्नो क्षेत्रमा हुने जातीय छुवाछूत तथा भेदभावका घटनाहरूको विश्लेषण गर्न सक्षम भएको र त्यस्ता घटनाहरूलाई मानव

अधिकारसँग जोडन सक्ने विषयवस्तुबारे तालिममा छलफल भएको बताए ।

त्यसैगरी तालिममा विद्यमान कानुनी संरचनासँग जोडेर न्यायमा पहुँचका लागि आफ्नो भूमिका खोज्न र सूचनाको हक सम्बन्धी जानकारी गराइएको थियो ।

तालिममा परियोजनाका कर्मचारीले समाजमा घटने मानवअधिकार ज्यादतीका घटनाहरू र स्थानिय संस्थाहरूको भूमिका, भेदभाव

बाँकी ३ पेजमा

‘घुम्तो’ उघाउँदै मैथिल महिला

लहान बजारबाट ३ किलोमिटर दूरीमा पुगिन्छ जहदी गाउँ । जहाँ ४५ घर दलित चमार समुदायको बसोबास छ । गाउँ बलक जग्गामा भरिएको भुरूप बस्तीको मुख्य आयस्रोत जनबनी हो । बस्ती महिला निरक्षर छन् केही पुरुष अक्षर चिन्नसक्ने छन् । त्यही बस्तीबाट महिला सशक्तिकरणमा सक्रिय रामरती राम सभासद बन्ने पहिलो महिला हुन । उनी सही गर्न र कनिकुथी अक्षर पढ्छिन ।

२०६४ को पहिलो संविधान सभामा एमालेले तिनै महिला अभियन्ता रामरतीलाई समानुपातिकबाट सभासद बनाएको थियो । सभासद कार्यकाल पछि महिला जागरणका लागि टोलका महिला समेटेर ‘जागरण’ महिला बचत समूह चार वर्षअघि कातिकमा गठन गरिएको थियो । त्यही महिला समूहको बैठकमा संगीहरूलाई उनी ‘घुम्तो’ उघार्न सचेत गराउँदै थिइन । ‘लज्जा छेपे घुम्तो ओढ्यौं उनले भनिन् ‘त्यही संस्कार बन्थो, पछि लज्जा छोप्ने घुम्तोसँगै हामी घरभित्रै गुम्सियौं । समाजमा महिलाले स्थान पाउन मुस्किल भयो ।’ अब त्यसो नर्गन उनले सचेत गराईन ।

उनको सचेतिकरणसँगै बचत समूहकी अध्यक्ष दुःखनी राम, कोषाध्यक्ष सीतादेवी राम लगायत भेलाका महिलाहरूले अनुहार देखिने गरी सारीको पछ्यौरा कपालसम्म तानिन् । २०७३ कातिकमा गठित समूहमा महिलाहरूले मासिक संकलनबाट १४ हजार रुपैयाँ बचत भएको रहेछ । घुम्तोलाई कपालसम्म उतारेकी समूह अध्यक्ष दुःखनी रामले समूहमा आबद्ध भएपछि बैठकमा बोल्नसम्म सक्ने भएको सुनाइन । बैठक, भेलामा बोल्न सकिदनेथे उनले भनिन् ‘तर, समूहमा आबद्ध भएपछि बोल्न सक्ने

भएको छु, धक खुलेको छ । अब यही समूहबाट घुम्तो उघार्ने अभियान सुरु गर्छु ।’ बचत रकमलाई सदुपयोग गर्दै जहदीकी दलित महिलाहरूले ‘घुम्तो’ बिरुद्धको अभियान सुरु गरेका छन् ।

समाजशास्त्री र इतिहासविदहरूका अनुसार घुम्तो प्रथाको इतिहास कोट्याउदा यसको उत्पत्ति मुस्लिम शासकको आगमनबाट भएको देखिन्छ । त्यो भन्दा पहिले समाजमा घुम्तो प्रथा थिएन भन्ने मिथिलाकी विभूति जानकी तथा विदुषी मार्गीहरू जस्ता महिलाहरूका अध्ययनबाट बुझिन्छ ।

११ औं शताब्दीतिर मुस्लिम शासकले आक्रमण गरेदेखि उनीहरूको संस्कृति, रितीरिवाज तथा परम्परालाई मान्न बाध्य भएको हो । पछि १५ औं तथा १६ औं शताब्दी तिर यो उत्कर्षमा थियो । त्यही बाट घौघ प्रथाको सुरुवात भएको थियो । ‘उनीहरूको प्रभाव जुन क्षेत्रमा बढी थियो त्यो भेगमा त्यतिकै घनीभूतरूपमा यो प्रथाले जरो गाडेको देखिन्छ’ लहान क्याम्पसका समाजशास्त्रका सहप्राध्यापक शोभितलाल चौधरी भन्छन ‘यद्यपि बदलिदो विश्व परिवेशमा शिक्षाको प्रचार प्रसारका कारण दिनप्रतिदिन कम हुँदै गएको छ । नेपालमा नै शिक्षित महिलाहरूमा घुम्तो प्रथा स्वस्फूर्तरूपमा बिलाएका छनभने अशिक्षित समाजमा अद्यापी रहेको पाइन्छ ।’

मुस्लिम शासकहरूले महिलाहरूप्रति ज्यादती गर्न थालेपछि उनीहरू आफ्नो इज्जत र प्रतिष्ठा जोगाउन पनि तिनीहरू घुम्तो काढ्न विवश भए । त्यहीबाट घुम्तो काढ्न थालिएको हो । भारतमा मुस्लिम शासकहरूको अन्त्य र अंग्रेजहरूको वर्चस्वको कारण

बाँकी ३ पेजमा

छिटो भनेकै
WORLDLINK

3C 25 Mbps Rs. 1,250*
6C 30 Mbps Rs. 2,200*

SPEEDMA BOOST
नगदमा घुम्तो

Enjoy 100+ HD Channels & 150+ SD Channels FREE with WorldLink

Lahan office: 033-561429, 033-561430 | Mirchajya: 033550505, | Golbazar: 9801186055, | Kalyanpur: 031-540229

फरार अभियुक्त पक्राउ

लहान । ज्यान मार्ने उद्योगका दुई फरार अभियुक्तलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय सिरहाका अनुसार ज्यान मार्ने उद्योग मुद्दामा फरार रहेका मिर्चैया नगरपालिका-३ का जितेन्द्र यादव र अशोक कुमार यादवलाई पक्राउ गरिएको हो । उनीहरू विरुद्ध बेचन सडालाई कुटपीट गरि घाइते बनाएको घटनामा ज्यान मार्ने उद्योग मुद्दा थियो ।

बाँकी ३ पेजमा

फ्रेन्ड्स मोडल हस्पिटल, लहान-४

(शिव मन्दिरको उत्तरपट्टि रघुनाथपुर)

डाक्टरहरू

हाम्रो सेवाहरू

NICU सहितको प्रसुति सेवा
२४ औं घण्टा इमरजेन्सी सेवा

बालरोग विशेषज्ञ
मधुमेह, प्रेसर
प्रसुति रोग विशेषज्ञ

डा. वृजेन्द्र यादव
डा. ल्युस्युन यादव
डा. विरेन्द्र यादव

वडास्तरीय फुटबल प्रतियोगिता

गोलबजार वडानम्बर २ विजयी

गोलबजार । गोलबजारमा जारी वडा स्तरीय फुटबल प्रतियोगिताको शनिबार भएको खेलमा वडानम्बर २ विजयी भएको छ । केडीटी युथ क्लब गोलबजार नगरपालिका-७ कदिमाटोलद्वारा आयोजित प्रतियोगितामा शनिबार वडानम्बर २ र ११ बीच प्रतिस्पर्धा भएको थियो ।

गोलबजार वडानम्बर २ ले ११ लाई शून्यका विरुद्ध ७ गोल अन्तरले विजय हासिल गरेको हो । खेलमा वडानम्बर २ का जर्सी नम्बर १२ का निर्मल लामाले पहिलो ह्याट्रिक गरेका छन् । उनले ३ गोल गरे । उनी शनिबारको खेलमा 'म्यान अफ दि म्याच' घोषित भए । २ नम्बर वडाका तर्फबाट

जर्सी नम्बर ९ का निश्चल लामाले २ गोल, जर्सी नम्बर १० का विशाल राई र १७ नम्बरका विनु आले मगरले १-१ गोल गरेका दिए ।

खेलमा म्यान अफ दि म्याच घोषित लामाले वडा नम्बर ११ का अध्यक्ष रामदेव यादवले ट्रफि प्रदान गरे । यसअघि शुक्रबारको खेलमा ६ नम्बर वडा विजयी भएको थियो । शुक्रबारको खेलमा वडानम्बर ६ र १३ बीच प्रतिस्पर्धा भएको थियो ।

खेल समय अवधिभर दुवै वडाका टिमले १-१ गोल गरेपछि खेल बराबरीमा पुगेपछि थप समयमा खेलाएको पेनाल्टीमा २-३ गोलले वडानम्बर ६ विजयी भएको

हो । आयोजक क्लबका अध्यक्ष श्रवण कुमार यादवका अनुसार नगरक्षेत्रमा रहेका युवा खेलाडीहरूको प्रतिभा प्रस्फूटन गराउने उद्देश्यले १३ वटै वडाका खेलाडीहरूबीच प्रतियोगितामा आयोजना गरिएको हो । उनका अनुसार

प्रतियोगितामा पहिलो हुनेलाई १५ हजार र दोस्रो हुनेलाई १० हजार नगद र ट्रफि पुरस्कार हस्तान्तरण गरिनेछ । आइतबारको खेल वडा नम्बर २ र ११ बीच प्रतिस्पर्धा हुने आयोजकले जनाएको छ ।

विद्यमान...

विरुद्धको अधिकार (अविभेद र समानताको अन्वयण समानताको हक सविधानको धारा १८ जातीय भेदभाव विरुद्धको हक सविधानको धारा २४ को जानकारी), स्थानीय न्यायिक समितिको कार्य क्षेत्र, योजना छनौटका चरणहरू र जाहेरी दरखास्त लेखनका बारेमा सहजीकरण गरेका थिए ।

त्यसैगरी पत्रकार भरत जर्घा मगरले सूचनाको हक सम्बन्धी जानकारी र स्वास्थ्यकर्मी सुरेश कुमार महतोले कोरोनाको परिभाषा र यसबाट बच्ने उपायहरू र समुदायका मानिसहरूले ध्यान दिनुपर्ने कुराहरूको बारेमा सहजीकरण गरेका थिए ।

नेपाल राष्ट्रिय दलित समाज कल्याण संघ सिरहाका अध्यक्ष मोहन पासवानले तीन दिवसीय तालिममा समापन समारोहमा विद्यमान कानुनी संरचनासंग जोडेर न्यायमा पहुँचका लागि आफ्नो

भूमिका खोज्न स्थानीयस्तरका मुख्य अभियन्ता र अभिकर्तालाई आग्रह गरे । उनले तीन दिवसीय तालिममा मानव अधिकार र नागरिकका कर्तव्यहरू, स्थानीय सरकारको भूमिका, जातीय भेदभाव र छुवाछूत (कसुर र सजाय) ऐन, २०६८ को बारेमा जानकारी दिइएकोले पनि तालिम फलदायी भएको औल्याए ।

घुम्तो...

महिलाहरूले गोदना हाल्नु पनि इज्जत जोगाउन नै गरेको देखिन्छ ।

इजरायल जतिकै भूभाग ओगटेको नेपालको मधेसमा मुख्यतः मैथिली, भोजपुरी, अवधी र थारु लगायत विभिन्न भाषा बोलिन्छन् । नेपालमा दोस्रो सबैभन्दा बढी बोलिने भाषा मैथिलीको प्रतिशत १२ रहेपनि मैथिली भाषीहरूको मात्र होइन भोजपुरी र अवधी भाषीमा समेत घुम्तो प्रयाले जसो गाडेको बताउँछन्

नागरिक समाजका अगुवा एवं अधिकारकर्मी राजकुमार राउत कुर्मी । तर मिथिलाञ्चलमा रहेको घुम्तो प्रथाको विरुद्ध भएको गोष्ठी सेमिनारले महिलाहरूमा एक किसिमको सकारात्मक संचार भएको उनको ठम्याइ छ ।

मिथिलाञ्चलको मध्य भागमा रहेको सिरहा जिल्लामा महिलाको साक्षरता प्रतिशत अत्यन्त न्यून २० प्रतिशत हाराहारीमा रहनु र मधेसी समाजमा महिलाहरूप्रति गरिएको चर्को भेदभावले पनि यो प्रथा भित्री ग्रामीण क्षेत्रमा अद्यापि रहेको उनी बताउँछन् ।

मैथिली भाषा, संस्कृतिको उत्थान, संरक्षण तथा सम्बर्द्धनमा सक्रिय अन्तर्राष्ट्रिय मैथिली परिषदका प्रभारी रामरिम्न यादव घुम्तो प्रथा अन्धविश्वास भएको र अशिक्षाको कारण यसले जसो गाडेको बताउँछन् । उनका अनुसार मूलतः मिथिलाञ्चलमा मैथिल महिलाहरूले टाउकोमा कपाल राखेपनि घुम्तो काढ्ने प्रचलन थिएन । 'मधेसका भित्री गाउँघरमा महिलाहरूले अहिले पनि ७० देखि ८० प्रतिशत सम्म घुम्तोले मुख छोपछन् । यो मिथिलाको संस्कृति र सम्मान पनि हो' परिषदका पूर्वमहासचिव यादवले भने 'संस्कृति जोगाउनुपर्छ तर विकृत रूपलाई परिष्कृत गर्नसक्नुपर्छ । कुनै महिला विवाह भएर ससुरालमा जाँदा आफूभन्दा ठूलो ससुरा, जेठाजु अन्य

अपरिचित पुरुषलाई हेर्दाखेरी टाउको ढाक्ने परम्परा छ । सहप्राध्यापक चौधरीका अनुसार रामायण, महाभारत लगायत विभिन्न ग्रन्थहरूको अध्ययन गर्दा त्यहाँका महिलाहरूले कहिलेपनि घुम्तो काढेको देखिदैन । त्यसैले मुस्लीम शासकको अतिक्रमणभन्दा पहिले मैथिल महिलाहरूको प्रभाव समाजमा अहिलेको भन्दा बढी थियो । प्रारम्भमा महिला प्रजनन भएको समाज बिस्तारै बिस्तारै पुरुष प्रधान हुन थालेकाले महिलाहरूको शोषण, दमन तथा उत्पीडनको मात्रामा वृद्धि भएको हो ।

'मिथिलाञ्चलमा पनि शिक्षित महिलाहरूमा घुम्तो प्रथा बिस्तारै हट्न थालेको छ' यादवले भने 'महिला सशक्तिकरणका लागि केहीहदसम्म बाधक बनेको घुम्तो प्रथा हटाउन शिक्षा अनिवार्य छ तर यतिले मात्र पुग्दैन यसको साथसाथै समाजमा चेतना ल्याउन अभियान चाल्नु आवश्यक छ ।

फरार...

त्यसैगरी प्रहरीले ज्यान मार्ने उद्योग मुद्दाका फरार प्रतिवादी मिर्चैया नगरपालिका-३ का राम कुमार यादवलाई पक्राउ गरेको छ । उनीविरुद्ध बबिता देवी यादवले आफूलाई घरमा आई घाइते बनाएको भन्दै २०७६ कात्तिक ७ गते मुद्दा दर्ता गराएकी थिइन् ।

दुध बेचेर 'दाइजो' जोहा

पैसा कमाएर मानिसहरू प्रायः धन सम्पत्ती जोडछन्, सहज गुजारा चलाउँछन् । तर, ३५ वर्षिया रिता यादव दुध बेचेर कमाएको पैसा आफूना छोरीहरूको विहेमा तिर्न 'दाइजो'का लागि जोहो गर्दैछिन् । सिरहाको लहान नगरपालिका-१३ शुक्रपुरकी यादव विहानै ग्यालन, बोतल बोकी प्रत्येक दिन किसानको घरघरमा दुध संकलन गर्न पुग्ने गर्छिन् । किसानबाट संकलन गरेको दुध लहान बजारमा आएर होटल र व्यक्तिगत ग्राहकको घरघरमा गएर बेच्छिन् ।

उनको पति आनन्द यादवको ०६३ कात्तिक १४ गते हत्या भयो । उनको दुई छोरी छन् । जेठी कविता र कान्छी रमिता वस्तीपुर माविमा पढ्दैछन् । उनी भन्छिन्, 'चाहे घाम, पानी होस वा चिसो सधैं दुध बेच्न आउने पर्छ ।' उनका अनुसार पतिको हत्यापछि छोरीको पालन पोषण र परिवार चलाउने जिम्मेवारी आफूमाथि आयो । वृद्धवृद्धा सासु-ससुरा छन् । ४ वर्ष अघि सासु पनि बितिन । यही दुध बेचेर कमाएको पैसाले परिवारको गुजारा र छोरीहरूको पढाई खर्च कटाएर 'दाइजो'का लागि पैसा जम्मा गरिरहेको उनले बताइन् ।

'दैनिक रूपमा ८० लिटर दुध बेच्ने गरेको छु,' उनले भनिन्, 'प्रतिलिटर दुध ५० रुपैयाँका दरले किसानबाट खरिद गरी बजारमा ७०-८० रुपैयाँमा बेच्ने गर्छु ।' उनी सरस्वती, पक्कीटोल र शुक्रपुर गाउँका किसानबाट दुध संकलन गरी लहान बजारमा बेच्न ल्याउँछिन् । उनी भन्छिन् 'मेरो पति आनन्द

माओवादी कार्यकर्ता हुँदा हत्या भयो । राहतको लागि शान्ति समितिमा निवेदन पनि दिएर तर, राहत पाइन । ०६२ साल पहिले हत्या भएका परिवारलाई मात्रै राहत दिने व्यवस्था हुँदा आफूलाई राहत नदिइ फर्काएको उनले बताइन् । जिल्ला प्रहरीमा पति हत्याको कितानी जाहेरी दिँदा हत्याका आरोपीहरू पक्राउ परी ६ महिनामै धरोटी रिहा भइसकेको उनले सुनाइन् ।

'सम्पत्तीको नाममा ४/५ कठठा जमिन छ', पतिको हत्यापछि छाक टार्नसमेत समस्या पर्‍यो,' उनले भनिन्, 'सुरुका दिनमा आफ्नै घरमा रहेका गाइको दुध बेच्न सुरु गरे । विस्तारै दुधको व्यापार बढ्दै गएको छ ।' उनका अनुसार दुधबाट कमाएको पैसा अरु खर्च कम घटाएर पनि दाइजो लागि जोहो गर्ने परेको छ । 'दिनदिनै दाइजोले बिकराल रूप लिँदै गएको छ,' रिताले भनिन्, 'छोरीहरूको उमेर विहेको लागि पुग्ने आटेको छ, पैसा जम्मा नगरी सुखै छैन ।'

कानुनले दहेज लेनदेनलाई बर्जित गरेको छ । तर पनि समाज अहिले पनि दहेज लेनदेन विनाको विवाह हुँदैन । विहेका लागि लड्का(दुलहा) खरिद नै गर्नुपर्ने जस्तो लाग्न थालेको उनले सुनाइन् । दाइजो हटाउन कुरा उलटुला हुँदछ तर, घटनुको साटो बढ्दछ । कुराले होइन, कानुनको प्रभावकारी कार्यान्वयन नहुँदा सम्म यो समस्या बिकराल बन्दै जाने उनको भनाइ छ । 'छोरीलाई जति पढाए उती दाइजो तिर्नुपर्छ,' उनले भनिन्, 'आफ्नै दुई छोरीको विहेमा २० लाख भन्दा बढी खर्च हुन्छ । अहिले देखी जोहो नगरी कहाँबाट ल्याउने ? ।'

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोक्दा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

विष्णुपुर गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोक्दा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

सिरहा नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोक्दा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

कल्याणपुर नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोक्दा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

अर्नमा गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा

सुखिपुरमा प्रथम नगरस्तरीय दौड प्रतियोगिता सम्पन्न

लहान । विश्व मानसिक स्वास्थ्य दिवसको अवसरमा सिरहाको सुखिपुर नगरपालिकामा शनिबार प्रथम नगरस्तरीय दौड प्रतियोगिता आयोजना गरिएको छ । नगर सुधार समिति सुखिपुरको आयोजनामा विश्व मानसिक स्वास्थ्य दिवसको अवसरमा शनिबार प्रथम नगरस्तरीय दौड प्रतियोगिता आयोजना गरिएको हो । नगर सुधार समितिका संयोजक बिपी

भुवन यादवका अनुसार 'रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढाऔं, कोरोना भगाऔं भन्ने मूल नाराका साथ आयोजना गरिएको प्रथम नगरस्तरीय दौड प्रतियोगितामा सुखिपुर नगरपालिका-४ कविलासीका राजकिशोर यादवले १० किलोमिटरको निर्धारित दूरी ३७ मिनेट १० सेकेण्डमा पार गर्दै प्रथम भए । प्रथम हुन सफल राजकिशोर यादवलाई १० हजार रुपैयाँ नगद राशिसहित मेडल प्रदान गरियो । त्यसैगरी

दौड प्रतियोगिताको दोस्रो स्थानमा सुखिपुर नगरपालिका-८ मनोज कुमार यादव भए । उनले ५ हजार नगद र मेडल हात पारे । तेस्रो स्थानमा सुखिपुर नगरपालिका-८ कै जीतेन्द्र महतो भए । उनले ३ हजार नगद र मेडल पाए । प्रतियोगितामा चौथो स्थान सुखिपुर नगरपालिका-१० का संजीव यादवले जीत हासिल गरे । उनले २ हजार नगद र मेडल पुरस्कार प्रदान गरियो । ७३ खेलाडीले भाग

लिएको प्रतियोगिताका विजयीलाई प्रमुख अतिथी प्रदेश सभा सदस्य नरेश कुमार यादव, विशिष्ट अतिथी प्रदेश सभा सदस्य मदन सेन प्रसाद श्रीवास्तव, सुनिता मोची, सुखिपुर नगरपालिका-८ का वडाध्यक्ष हरिवंश महतो र नेपाली कांग्रेस क्षेत्र नम्बर २ का क्षेत्रीय सभापति रामचन्द्र यादवले पुरस्कार वितरण गरेको आयोजक एवं सुखिपुर नगर सुधार समितिका संयोजक विपी भुवन यादवले जानकारी दिए ।

डा. केसीको समर्थनमा गोलबजारमा अनशन

लहान । चिकित्सा क्षेत्रमा सुधारको माग गर्दै अनशनरत डा.गोविन्द केसीको समर्थनमा गोलबजारका युवाहरू एकदिने अनशनमा बसेका छन् ।

डा. केसीको अनसनप्रति एक्येबद्धता जनाउँदै उनको जीवन रक्षाको लागि सरकारमाथि दबाब सृजना गराउन उनीहरू गोलबजारस्थित गोलपार्क अगाडि एकदिने अनशनमा बसेका हुन् । 'मधेश विथ डा. केसी' को बिभिन्न मागहरू लेखिएको प्लेकार्ड सहित भोकभोकै अनशनमा बसेका हुन ।

विहान ६ बजेदेखि सुरु गरिएको अनशन बेलुकी ६ बजेसम्म चलेको छ । डा. केसीका माग जायज भएपनि सरकार गैरजिम्मेवार र उदासीन देखिएको भन्दै दबाब सृजना होस् र मधेसबाट एक किसिमको सकारात्मक संदेश जाओस् भन्ने उद्देश्यले अनशन बसेको अनशनरत समूहका युवाको भनाइ थियो ।

मुलुकमा मधेसलाई हेर्ने दृष्टिकोण फरक भएकाले पनि यस्ता कार्यक्रम गरेर सकारात्मक संदेश दिन चाहेको भोक अनशनमा बसेका युवा सन्तोष यादवले बताए ।

१९औं पटक अनशनरत डा. केसीको जीवन रक्षा हेतु माग सम्बोधनका लागि सरकारलाई दबाब बनाउन मधेशका जिल्लासहित अन्य जिल्लाहरूमा समेत यस्ता रचनात्मक कार्यक्रम गर्न अनशनरत युवाहरूले अपील गरेका छन् ।

सरकारको उदासीनताले विगत २७ दिनदेखि निरन्तर अनशनमै रहेका डा. केसीको स्वास्थ्य अवस्था पछिल्लो समय नाजुक बन्दै गएको छ । नेपाल चिकित्सक संघले आइतबार देशभरका स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरूमा आकस्मिक र कोभिड-१९ का सेवा बाहेक सम्पूर्ण स्वास्थ्य सेवा ठप्प पर्ने घोषणा गरेको छ भने आइतबारसम्म पनि सत्याग्रहको अन्त्य नभएको अवस्थामा थप कडा आन्दोलनका कार्यक्रममा जान बाध्य हुने चेतावनी दिएको छ । यसअघि संघले केसीसँगको वार्ता सकारात्मक रूपमा अगाडि बढेको भन्दै असोज २३ गते शुक्रबार तय भएको स्वास्थ्य सेवा ठप्प पार्ने कार्यक्रम स्थगित गरेको थियो । तर, केसीको माग हालसम्म पनि पूरा हुन नसके पछि संघ पठे रि आन्दोलित बनेको हो ।

सडक ...

घरहरूको नक्सा लगनलाल चौधरी नगर प्रमुख हुँदाखेरी प्रमाणित गरेर दिइएका छन् । यो प्रावधानलाई हेर्ने हो भने, सर्वोच्च अदालतले २०७४ असोज ६ गते जारी गरेको निर्देशनात्मक आदेश विपरित लहान नगरपालिकाले कार्य गर्दैछ भन्नु अनुपयुक्त नहोला । फेरि, सडक विभागले सडकको राइट अफ वे खाली गराउँ

नभनुञ्जेल नगरपालिकाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४५ को उपदफा (२) कार्यान्वयन तथा पालना गराउने अधिकार समेत राख्दैन । अतः उच्च अदालत जनकपुर, राजबिराज इजलास हुँदै सर्वोच्च अदालत पुगिसकेको लहानको सात(७) किलोमिटरको जग्गा विवादको अन्तिम फैसला सर्वोच्च अदालतबाट नहुञ्जेल लहान नगरपालिकाले धैर्य धारण गर्ने कि !

भौतिक दुरी कायम गरी कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट आफू पनि बचाउ र अरुलाई पनि बचाऔं ।

-: जनहितका लागि :-

लहानपोस्ट
LAHANPOST DAILY

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोकदा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

भगवानपुर गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोकदा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

सखुवानकारकट्टी गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोकदा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

गोलबजार नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोकदा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

धनगढीमाई नगरपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोकदा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

बरियारपट्टी गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोकदा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

औरही गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोकदा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

नवराजपुर गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा

कोरोना भाइरस संक्रमण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपायहरू :

क) भिडबाट बच्ने । ख) हिडडुल गर्दा माक्सको प्रयोग गरौं । ग) साबुन पानीले नियमित हात धोउं । घ) एक आपसमा अभिवादन गर्दा नमस्ते गरौं र भौतिक दुरी कायम राखौं । ङ) खोकदा वा हाच्छु गर्दा अगाडीको व्यक्तिको विपरित दिशामा आफ्नो मुख छोपौं । च) रोग संक्रमण लागेको शंका लागेमा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गरौं । छ) दैनिक रूपमा पानी तताएर मात्र प्रयोग गरौं । ज) कोरोना भाइरसको संभावित जोखिमबाट बच्न कुनै किसिमको ठूलो सभा, जुलुस, मेला, आदि नगर्न नगराउनको लागि अनुरोध छ ।

लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका कार्यालय, सिरहा